

O. JÓZEF MILAN, studyta*

Lwów

NIEDZIELA W ŻYCIU KOŚCIOŁA GRECKOKATOLICKIEGO NA UKRAINIE

Chciałbym najpierw złożyć szczerze podziękowanie organizatorom sesji o niedzielę za zaproszenie mnie na dzisiejsze sympozjum. W moim wystąpieniu pragnę zastanowić się nad tym, jak i na ile w obecnej chwili apel Jana Pawła II o świętowanie niedzieli jest realizowany w Kościele greckokatolickim na Ukrainie, szczególnie w zachodniej jej części. Ukazanie się Listu apostolskiego Jana Pawła II *Dies Domini* zostało przyjęte na Ukrainie bardzo pozytywnie. Świadczy o tym chociażby to, że w krótkim czasie po promulgacji przesłania ukazało się jego ukraińskie tłumaczenie. Wspomniany List apostolski jest bardzo bliski tradycji bizantyjskiej. Ukazując wymiar paschalny niedzieli, Papież głęboko dotyka sedna duchowości Kościołów Wschodnich, w której nie tylko niedziela, ale cały tydzień, rok, każda liturgia eucharystyczna, jak i Liturgia Godzin jest przesiąknięta duchem Paschy. Każda niedzielna jutrznia bizantyjska zawiera w sobie cykl czytań z Ewangelii mówiących o zmartwychwstaniu. Prawie każdy jej psalm, stychyra, troparion, kontakion opiewa zmartwychwstanie Chrystusa.

W praktyce natomiast wygląda to inaczej. Większość społeczeństwa ukraińskiego rozumie niedzielę wyłącznie jako dzień odpoczynku fizycznego. Uwidaczniają się tutaj skutki ponadsiedemdziesięcioletniego wychowania komunistycznego. Dlatego przed Kościołem greckokatolickim na Ukrainie stoi teraz ważne zadanie reanimacji rozumienia niedzieli jako czasu poświęconego Bogu i człowiekowi oraz odwrotnie. Niedziela w tradycji Kościoła uważana jest za dzień, w którym Bóg ukończył swoje dzieło stworzenia. Gdy spojrział na nie – jak mówi pierwszy rozdział Księgi Rodzaju – zobaczył, że było dobre. Człowiek, jako najbardziej umiłowane przez Boga stworzenie, jest na ziemi jakby Jego ręką, oczyma i sercem. Stwórca w każdym czasie spogląda na swoje dzieło. W niedzielę, jako szczególny dzień, przedstawia człowiek swemu Stwórcy to, co sam uczynił, a Bóg z kolei przyjmuje jego trud i błogosławi go.

Innym aktualnym problemem w społeczeństwie ukraińskim jest sprawa pracy w niedzielę. Chodzi tu głównie o handel. Na Ukrainie nie jest jeszcze rozwinięta sieć dużych domów towarowych, w których ludzie pracowaliby w niedzielę. Funkcjonuje jednak i dobrze rozwinięty jest handel na bazarach, który spotyka się z aprobatą kupujących. W 1998 r. we wszystkich cerkwiach greckokatolickich Lwowa zbie-

* Przewodniczący Komisji do Spraw Młodzieży Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego.

rane były podpisy pod wnioskiem, aby zlikwidować pracę wszystkich bazarów w mieście w niedzielę. Taka inicjatywa spotkała się z niemałym oburzeniem ze strony środowisk antyreligijnych. Niestety skutkiem tej petycji było zamknięcie tylko jednego targowiska.

Jaskrawym przejawem egoizmu współczesnego człowieka jest właśnie to, że bardzo trudno mu poświęcić trochę czasu dla Boga. Nie mając czasu dla Boga, człowiek także nie znajduje kilku chwil dla bliźniego, a często nawet dla swojej rodziny. Dlatego słowa apelu Jana Pawła II: „Nie lękajcie się ofiarować swego czasu Chrystusowi” są bardzo aktualne.

Bardzo ważnym wymiarem niedzieli wymienionym w *Dies Domini* jest jej charakter wspólnotowy. Niedziela bowiem jest czasem budowania wspólnoty, która urzeczywistnia się przez sprawowanie niedzielnej Eucharystii. Odnosząc to do praktyki Kościoła na Ukrainie, zauważa się interesujące, a przy tym pozytywne zjawisko. Będąc zaangażowany w duszpasterstwie młodzieży, zauważam, że dla młodych, ale nie tylko dla nich, *dies Domini* nie kończy się na liturgii, lecz jest kontynuowany poza nią. Po liturgii parafianie jeszcze całą godzinę rozmawiają ze sobą na placu przed kościołem, umacniając także w taki sposób wspólnotę. I właśnie w tym duchu przed naszym Kościołem stoi wielkie zadanie stworzenia sprzyjających warunków do budowania wspólnoty parafialnej. Ukraińska diaspora w Stanach Zjednoczonych ma pod tym względem o wiele lepsze warunki. Prawie w każdej parafii istnieją sale, w których parafianie mogą po liturgii kontynuować świętowanie niedzieli.

Kończąc swoje refleksje chcę podkreślić, że Kościół greckokatolicki na Ukrainie po 70 latach prześladowań staje dziś na nogi. Bardzo dużo zostało już zrobione, ale także wiele jest jeszcze do zrobienia. Problem świętowania niedzieli jest jednym z ważnych momentów życia chrześcijańskiego, który potrzebuje odnowy. List apostołski Jana Pawła II *Dies Domini* stanie się drogowskazem na tej drodze.